

NIEUWE STERREN

Ik ben een van hen,
Sociaalbewogen foto's van Lucia Nimcova

'In onze familie kwamen geen kunstenaars voor,' vertelt Lucia Nimcova (1977) uit Slowakije lachend.' Op mijn negende begon ik met fotograferen en hoe meer mijn moeder mij voorhield dat vrouwelijke fotografen geen toekomst hadden, hoe meer ik volhardde. Ik bracht al mijn weekenden in de donkere kamer door. Daar was ik volledig vrij.'

Nimcova zegt het zonder een spoor van zelfverheerlijking. Zo is ze en ze vindt het vreemd dat niet iedereen de vrijheid omarmt. Waarom zijn zoveel mensen murw gebeukt? Komt dat door het systeem? Door het communistisch systeem wellicht, dat de Slowaakse maatschappij nog in elke vezel doordringt?

In de serie Women (2001-2003) en Instant Women (2003-2005) ontmaskert Nimcova de vrouwelijke dromen. Nimcova werkt met film en manipuleert de foto's niet. 'Het leven is buiten, niet in de computer.' Ze zoekt contact met de mensen die ze fotografeert en maakt duizenden foto's waarvan er slechts enkele tientallen de toets der kritiek kunnen doorstaan: ijzersterke foto's waarop het leven is gecomprimeerd tot een beeld van een haast symbolische waarde. Zoals de foto van het meisje met de Lolitabril temidden van enkele breedgeheupte vrouwen. Het meisje kijkt om, hopen op liefde, een droom die de volwassen vrouwen hebben ingeruild voor de hoop op Goddelijke Liefde. Zij hebben een ander perspectief op het leven, letterlijk, en turen naar de slanke kerktoren die voor hen oprijst. Een illusie? Dat oordeel laat Nimcova aan de kijker over.

Op een andere foto zien we een mooie jonge vrouw in een kleedkamer. De spieren in haar hals zijn gespannen, ze kijkt bedrukt en krijgt een glas bier aangereikt om haar te troosten. Ze was kandidaat voor de Miss-verkiezing, maar op het podium kon ze geen woord uitbrengen en haar teleurstelling druipt van de foto af.

Nimcova is niet zozeer geïnteresseerd in het uiterlijk van de geportretteerden, maar in de onderhuidse spanningen die samenhangen met hun maatschappelijke situatie. Nimcova fotografeert met een sociologische blik, maar streeft niet naar neutraliteit zoals August Sander met zijn 'Anlitz der Zeit.' Ze neemt duidelijk stelling. 'Ik fotografeer vrouwen, want ik ben een van hen. Ik voel me deel van de wereld.' Zo maakte ze ook een document over haar Rutheense geboortedorp Starina, een van de zeven dorpen die in

1986 werd ontruimd in verband met de aanleg van een stuwdam. Nimcova was toen pas zes jaar, maar de ontruiming bleef haar altijd bij. In één weekend werd al het vee door de communisten afgemaakt en dwong men de Rutheense bevolking te verhuizen naar de monotone woonkazernes van Humenné. De Ruthenen zijn een Slowaakse minderheid wiens cultuur dreigt uit te sterven en als tegenwicht voor de officiële propaganda over de stuwdam maakte Nimcova de tentoonstelling en boek, *Rusyns - Lost Homes* (2006). Daarin reconstrueert ze het verleden aan de hand van historische foto's en familiealbums en toont zo de andere kant van het medaille.

Anne Berk

03/2008